

Utbildningsinspektion i södra rektorsområdet Bygdeå skola och Djäkneboda skola grundskolor F-6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Södra rektorsområdet

Skolverket sände den 22 november 2005 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i södra rektorsområdet har bestått av undervisningsrådet Jonas Hedström och experten Solweig Bäckman. Besök i södra rektorsområdet inleddes den 8 februari och avslutades den 10 februari 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Södra rektorsområdet, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I södra rektorsområdet genomfördes formella intervjuer med rektorn, specialpedagog och personal från förskoleklass, årskurs 2 och 6. Grupptervjuer genomfördes också med ett antal elever i årskurs 6 samt med en grupp föräldrar med barn i förskoleklass, årskurs 2 och 6. Lektioner i förskoleklass, årskurs 2 och 6 besöktes. Under besöket fördes också spontana samtal med elever, lärare, måltidspersonal och lokalvårdare.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Robertsfors kommuns "brukarundersökning av grundskolan i Robertsfors kommun låg- och mellanstadiet 2004" som genomfördes under hösten 2004 på samtliga grundskolor.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Södra rektorsområdet	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	59
Förskoleklass	25
Grundskola	130

Södra rektorsområdet omfattar Bygdeå skola, Djäkneboda skola och fritidshemmen "Stenen" och "Tallhöjden". Utbildningen vid skolorna omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6 samt skolbarnsomsorg. Utbildningen vid Bygdeå skola har "Skolskogen" som profil och Djäkneboda har "Natur och miljö". I rektorsområdet finns också en förskola och nio familjedaghem.

Den pedagogiska personalen arbetar i arbetslag. Eleverna vid Djäkneboda skola är organiserade i åldersintegrerade klasser med indelningen 1-2, 3-4 och 5-6 medan eleverna i Bygdeå skola är organiserade i årskursvisa klasser.

Bygdeå samhälle ligger i södra kommundelen cirka 18 km söder om Robertsfors centralort. Bygdeå skola består av två närbelägna huskroppar och en fristående äldre byggnad som används som matsal. Skolan ligger högt och vackert nära samhällets kyrka, skog och hav. Skolgården erbjuder varierade lekområden av olika naturtyper och den har även redskap för olika aktiviteter.

Djäkneboda by är belägen 28 km från Robertsfors centralort. Skolans huvudbyggnad byggdes på 1920-talet och består av två våningar. Skolan har genomgått vissa renoveringar sedan dess. Skolans idrottshall ligger i en annan byggnad och skolbarnsomsorgen är placerad i en före detta lärarbostad som ligger i anslutning till skolgården. Skolan är högt belägen nära skog och mark. Vintertid finns en hockeyplan på skolgården.

En majoritet av eleverna vid Djäkneboda skola har skolskjuts liksom ett flertal vid Bygdeå skola. Både Bygdeå och Djäkneboda är områden där inflyttning sker. Djäkneboda skola har under senare tid ingått i den kommunala diskussionen avseende hur framtidens organisation av skolverksamheten skall se ut. Enligt intervjuer har en osäkerhet och oro hos föräldrar, elever och personal avseende skolans eventuella nedläggning påverkat arbetsmiljön och verksamheten.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Inspektionen visar att elever och föräldrar vid skolorna i allmänhet har liten kännedom om målen i kursplanerna för respektive ämne. Särskilt tydligt är detta avseende andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Enligt inspektörerna kan detta medföra svårigheter för eleverna att utveckla sin förmåga att själva bedöma sina resultat. Vidare kan föräldrarnas bristande kännedom om kursplanernas mål innebära att föräldrarna inte lika tydligt kan följa och relatera elevernas kunskapsutveckling till målen för utbildningen.

Skolorna har genomfört de nationella ämnesproven i årskurs 5. Vid Djäkneboda skola har samtliga elever nått målen avseende ämnesproven i svenska, engelska och matematik. Vid Bygdeå skola har nästan alla elever nått målen. Åtgärdsprogram är utarbetade avseende de elever som inte har nått målen. Det senaste årets resultat ligger i linje med skolornas resultat från föregående år.

Intervjuer med lärare och föräldrar stödjer bilden av att eleverna tillägnar sig goda kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden. Vid inspektionstillfället visas också exempel på att eleverna utifrån ålder och mognad har utvecklat en insikt i sitt eget sätt att lära och att eleverna kan arbeta både självständigt och tillsammans med andra. De yngre eleverna uppvisar generellt en nyfikenhet och en lust att lära men bland de äldre eleverna varierar detta stort.

Skolorna genomför mycket upplevelsebaserad undervisning utomhus. Detta bidrar till att eleverna utvecklar sin förmåga till eget skapande och att de får goda kunskaper i miljö- och hälsofrågor. Eleverna har ett positivt förhållningssätt till miljön och de tränas i att ta eget ansvar för natur och miljö.

Skolorna arbetar medvetet med att följa de yngre elevernas kunskapsutveckling. Utvecklingen synliggörs bland annat med hjälp av bilder och texter som doku-

menteras och sedan följer eleven under skolgången. Särskilt elevernas språkutveckling följs noggrant och förskoleklasserna arbetar exempelvis med språkprojektet "Trulle". Vid intervjuer framkommer en tydlig uppfattning att barnens språkmedvetenhet har ökat. Vid Bygdeå skola genomförs även diagnostiska prov i matematik för årskurs 2 och 3.

De äldre elevernas kunskapsutveckling i exempelvis ämnena svenska och matematik tydliggörs vid Djäkneboda skola i ett häfte som används vid utvecklingssamtalen och som sedan följer eleven under skolåren. Förutom i ämnena svenska, engelska och matematik genomför dock inte skolorna någon tydlig systematisk utvärdering av de äldre elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav. På skolorna ansvarar den enskilde läraren för utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling. Resultatet av lärarnas utvärdering av elevernas kunskapsutveckling efterfrågas dock inte av skolledningen eller kommunen och några dokumenterade resultat avseende mål att uppnå i årskurs 5 i övriga ämnen framkommer inte vid inspektionen.

Elever, föräldrar och personal uppger att eleverna utvecklat ett bra förhållningssätt gentemot varandra, ett förhållningssätt som präglas av tolerans och respekt. Eleverna arbetar och utför aktiviteter tillsammans på ett naturligt sätt vilket bekräftas av intervjuer och inspektörernas observationer. Eleverna visar också respekt för såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas resultat vad gäller kunskaper, utveckling och lärande är goda. Nästan samtliga elever når målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5, och eleverna utvecklar särskilt goda kunskaper i miljö- och hälsofrågor.

Inspektörerna bedömer dock att rektorsområdet bör förbättra arbetet med hur skolorna, utifrån kursplanernas krav, allsidigt utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Skolorna bör också förbättra informationen till elever och föräldrar avseende kursplanernas mål. Vidare bör de äldre elevernas lust att lära förbättras.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

I södra rektorsområdets kvalitetsredovisning från år 2003 anges att målet för värdegrundsarbetet är att göra barnen trygga i skolorna samt att föräldrarna och eleverna blir delaktiga i arbetet. Vidare skall skolornas mobbningsplaner vidareutvecklas.

Den samlade bilden från inspektionen av Bygdeå skola och Djäkneboda skola är också trygga skolor med bra stämning mellan elever och personal. Eleverna känner sig trygga vilket också bekräftas av personalen, föräldrarna och inspektörernas observationer. Enligt intervjuer har kränkande behandling förekommit i mycket liten omfattning vid de båda skolorna.

Skolorna har var sitt handlingsprogram mot kränkande behandling som enligt intervjuerna väl stämmer med hur skolorna hanterar de få fall av kränkningar som uppstår i verksamheten. I Djäkneboda skolas handlingsprogram beskrivs skolans förebyggande arbete på skolnivå, klassnivå och individnivå. Vidare beskrivs hur skolan arbetar med att upptäcka kränkningar och hur detta följs upp. Kränkande behandling och mobbning definieras och beskrivs i en bilaga till

handlingsprogrammet. Bygdeå skolas handlingsprogram innehåller målsättning och en beskrivning av hur skolan arbetar förebyggande på skolnivå, klassnivå och individnivå både avseende elever och personal. En särskild beskrivning benämnd "Bygdeåmodellen" anger mer konkret hur skolan arbetar förebyggande och med upptäckta fall av kränkande behandling.

Handlingsprogrammen innehåller inte någon beskrivning av hur skolan hanterar kränkningar mellan vuxen och elev. Vid inspektionen framkommer dock att en för kommunen gemensam handlingsplan, som tar sin utgångspunkt i Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med att motverka alla former av kränkande behandling, håller på att utarbetas.

Former för klassråd och elevråd finns vid båda skolorna. Elevråd genomförs varje månad. Klassråd genomförs också men vid intervjuer framkommer att det inte sker regelbundet för de äldre eleverna. I södra rektorsområdets kvalitetsredovisning anges också att Djäkneboda skola behöver utveckla klass- och elevråden. Vid intervjuer framkommer några exempel på att eleverna är delaktiga och påverkar i frågor som har gemensamt intresse för eleverna. Däremot anser elever att de inte har inflytande över exempelvis skolornas trivseregler. Inspektionen visar också att användandet av klassråd och elevråd inte kopplas till skolans uppdrag att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former.

Södra rektorsområdet bedriver ett tydligt och medvetet hälsofrämjande arbete. Bygdeå skola har exempelvis genomfört en aktivitetsdag för elever och föräldrar avseende temat "Tillsammans för bättre kost och hälsa". Vidare arbetar klasserna med kost och motion i olika former. För att tydliggöra skolans miljö- och hälsoinriktning har föräldramöten även hållits utomhus i "Skolskogen". Djäkneboda skola arbetar med Hjärt- och lungfondens bok "Pelle Pump". Enligt skolans personal har eleverna blivit aktivare på raster och förbättrat sin kondition.

I samarbete med familjedaghemmen har Djäkneboda skola, som en del i sitt miljöarbete, bildat ett miljöråd där representanter för föräldrar, personal på skolan och dagbarnvårdare ingår. Kretslopp utgör temat för miljöarbetet och arbetet utförs i åldersblandade grupper. Skolan har erhållit miljöcertifiering i form av "Grön Flagga" för sitt miljöarbete. Bygdeå skola och skolbarnsomsorgen har i sitt miljöarbete i det närmaste nått upp till kraven för "Miljöblomman".

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetsmiljön och delaktigheten inom södra rektorsområdet i de flesta avseenden är god.

Inspektörerna bedömer dock att rektorsområdet bör förbättra arbetet med att ge de äldre eleverna möjlighet till delaktighet och inflytande i frågor av gemensamt intresse. Djäkneboda skola bör också förbättra sitt arbete med att utveckla de äldre elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

I skolornas arbetsplaner återges skolornas egna bearbetningar av de nationella kursplanerna i ett antal ämnen och även vilka områden som skolorna arbetar med. Ett fåtal nationella mål att uppnå i årskurs 5 saknas i Bygdeå skolas egna

formuleringar av mål. Enligt intervjuer med personalen utgör arbetsplanen ett stöd i arbetet.

Skolornas profilering är inriktad mot området miljö. Bygdeå skola har "Skolskogen" och Djäkneboda skola har "Natur och miljö" som sin profil. Båda skolorna arbetar med att öka elevernas medvetenhet om miljön samt stärka deras kunskaper om närmiljön. Skolorna genomför schemalagda utedagar för eleverna, både årskursvis och i åldersblandade grupper.

Inspektionen visar att undervisningen i de naturorienterande ämnena och teknik genomförs integrerat under schemalagda arbetspass samt under utedagarna. Vid intervjuer framkommer en viss osäkerhet hos elever och föräldrar om undervisning genomförs i samtliga ämnen. Enligt inspektörerna skall detta ses mot bakgrund av elevernas och föräldrarnas begränsade kännedom om målen i respektive kursplan och att skolornas utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas krav inte genomförs systematiskt i samtliga ämnen.

I övriga ämnen genomförs undervisningen mer ämnesvis men med en tydlig övergripande samordning mellan ämnesområden. Inspektionen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. För skolornas elever genomförs också regelbundet undervisning utomhus i form av tematiska uppgifter främst inom naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Ett övergripande miljöperspektiv på undervisningen framkommer tydligt.

Arbetssätten vid skolorna varierar beroende på vilken lärare som eleverna har. Lärarna och arbetslagen själva finner olika former för undervisningen och gemensam planering genomförs i varierande omfattning. Enligt intervjuer med personalen upptas gemensamma möten mest av praktiska frågor och mindre av pedagogiska diskussioner. Enligt inspektörerna kan dessa förutsättningar medföra begränsningar för personalen i att diskutera och samverka kring hur skolorna skall främja elevernas lärande.

Inspektionen visar att de äldre elevernas inflytande över sitt lärande främst avser när i tid en arbetsuppgift skall genomföras. De äldre eleverna vid Bygdeå skola styr under en halv dag per vecka när i tid de skall utföra vissa uppgifter. Till viss del kan de påverka också vad de skall arbeta med. Vid Djäkneboda skola arbetar de äldre eleverna ibland med "beting" under en dag och kan då påverka i vilken ordning uppgifterna skall göras. Något tydligt reellt inflytande över arbetssätt, arbetsform och undervisningens innehåll framkommer dock inte vid inspektionen. Som tidigare nämnts utgör också elevernas begränsade kännedom om målen för utbildningen ett hinder för deras inflytande över hur undervisningen bedrivs och vad den skall innehålla.

De yngre eleverna vid skolorna tränas dagligen i att göra val av olika slag och de har möjlighet att påverka sin dag i viss grad. Inom förskoleklassen finns en för barnen tydlig struktur varje dag, där begrepp av olika slag tränas samtidigt som den fria leken har stort utrymme. I arbetet med att öka barnens språkliga medvetenhet arbetar förskoleklasserna med arbetsmaterialet benämnt "Trulle". För att utveckla de yngre elevernas läsförmåga genomförs lässtunder både i skolan och i hemmet.

Rektorsområdet har inte något särskilt elevvårdsteam. Skolorna hanterar själva elevvården med stöd av andra kompetenser inom kommunen och andra myndigheter. Elevvårdskonferenser förekommer, i vilka rektorn deltar, och de genomförs vid behov. Skolorna har utarbetade rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Förutom signaler från föräldrar och personalen används klasskonferenser och olika former av diagnoser. Information fås också genom utvecklingssamtal och kompissamtal.

I rektorsområdet finns en specialpedagog med ansvar för Bygdeå skolas verksamhet samt en speciallärare med deltidstjänst som ansvarar för Djäkneboda skola. De genomför utredningar av aktuella elevers skolsituation. Lärare, specialpedagog, speciallärare, eleven och elevens föräldrar utarbetar tillsammans ett åtgärdsprogram.

Djäkneboda skolas åtgärdsprogram innehåller kortfattade beskrivningar av positiva faktorer, utvecklingsområden och övrig information. Vidare anges mål, delmål, åtgärder, vem som är ansvarig och när uppföljning skall ske. Åtgärdsprogrammen på Bygdeå skola innehåller en mer utförlig beskrivning av nuläge, långsiktiga och kortsiktiga mål, insatser, ansvarig och uppföljning. Som bilaga till programmet finns dokumentation från pedagogisk utredning och genomförda utvärderingar samt förslag till nya åtgärder.

Åtgärdsprogrammen visar på ett strukturerat arbete för att ge stöd utifrån elevernas behov. Vid inspektionen framkommer dock att rektorns delaktighet i skolornas arbete med elever i behov av särskilt stöd är begränsad.

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin med alla elever och föräldrar. Inspektionen visar att utvecklingssamtalen vid skolorna generellt ger information om elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling. Vid intervjuer framkommer dock att beskrivningen av elevernas kunskapsutveckling i vissa ämnen inte tydligt kopplas till kursplanernas mål.

I Bygdeå skola varierar samtalets upplägg beroende på vilken lärare som håller i utvecklingssamtalet. Även innehållet i den information som skolan ger elever och föräldrar inför samtalet varierar, liksom den dokumentation som utgör underlag för bedömning av elevernas utveckling. Exempelvis använder Djäkneboda skola ett häfte vid utvecklingssamtal som innehåller utvecklingsområden för eleven och detta häfte följer sedan eleven under skoltiden. En för kommunen gemensam mall avseende individuella utvecklingsplaner är under utarbetande.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att undervisningen och övrig pedagogisk verksamhet i de flesta avseenden är av god kvalitet.

Inspektörerna bedömer dock att skolorna bör förbättra de äldre elevernas möjligheter till ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsform och innehållet i undervisningen. I skolornas arbete med att främja elevernas lärande bör rektorsområdet förbättra lärarnas samverkan.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

I södra rektorsområdet finns en rektor med ansvar för skolorna Bygdeå och Djäkneboda samt skolbarnsomsorg. I ansvarsområdet ingår också en förskola

och nio familjedaghem. Rektorn arbetar 87,5 procent och har inte något administrativt stöd. Nuvarande rektorn har arbetat sex år på skolorna.

Rektorn besöker Djäkneboda skola och förskolan ungefär en gång per vecka. För övrigt finns rektorn tillgänglig på Bygdeå skola. Rektorn ansvarar för undervisningen i bild på Djäkneboda skola och genomför också annan undervisning vid behov.

Vid inspektionen framkommer att rektorn är förtrogen med verksamheterna och väl känd bland elever och föräldrar. Rektorns förutsättningar att ta det övergripande ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen på skolorna är dock begränsad. Den pedagogiska verksamheten styr lärarna och arbetslagen till stor del själva och någon tydlig pedagogisk ledning av skolorna framkommer inte. Även skolornas arbete avseende samarbetsformer och annat övergripande arbete genomförs och hanteras av skolans personal. Särskilt tydligt är detta vid Djäkneboda skola.

Södra rektorsområdet har upprättat en kvalitetsredovisning för läsåret 2003/04 som beskriver mål, hur skolorna och fritidshemmen arbetat med värdegrundsfrågor, hälsa och egna profilfrågor samt åtgärder för utveckling. Bygdeå skola, Djäkneboda skola och de båda fritidshemmen har egna avsnitt i kvalitetsredovisningen.

Kvalitetsredovisningen består av skolornas beskrivningar och bedömningar av uppställda målområden i den lokala arbetsplanen. Utvärderingen görs av personalen, och rektorn sammanställer därefter skolornas utvärderingar. Inspektionen visar att elever och föräldrar inte är delaktiga i kvalitetsarbetet. En översiktlig analys av resultaten genomförs av personalen men den återges inte i kvalitetsredovisningen. Någon tydlig bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts återges inte heller i kvalitetsredovisningen. I enlighet med barn- och utbildningsnämndens prioritering redovisas endast några målområden. Skolornas kunskapsresultat behandlas inte.

Arbetsplanen för Bygdeå skola innehåller även en beskrivning av hur de lägre årskurserna arbetar med samhällsorienterande och naturorienterande ämnen i skogen. Vidare innehåller Bygdeå skolas arbetsplan mål i ämnena svenska, matematik, engelska, religion, samhällskunskap, historia, geografi och bild. Mål att sträva mot respektive mål att uppnå för olika årskurser i ämnena engelska och matematik finns angivna i arbetsplanen. Mål att uppnå i olika årskurser finns även i ämnet geografi.

Arbetsplanen för Djäkneboda skola innehåller en beskrivning av vad de olika årskurserna arbetar med i ämnena svenska, matematik samt idrott och hälsa. För ämnet svenska finns mål att sträva mot och mål att uppnå återgivet. I naturorienterande och samhällsorienterande ämnen beskrivs även metoder för att nå målen i dessa ämnen. I skolans miljöarbete finns en plan med mål, moment, arbetssätt och utvärdering för de olika teman som årskurserna genomför.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbete inom södra rektorsområdet är av godtagbar kvalitet. Rektorn är förtrogen med verksamheten och skolorna har utarbetade arbetsplaner och kvalitetsredovisningar.

Inspektörerna bedömer dock att rektorsområdets kvalitetsarbete bör förbättras och att eleverna och föräldrarna bör bli delaktiga i detta. Rektorsområdet kan särskilt utveckla sina metoder för att följa upp och analysera sina resultat. Kvalitetsredovisningen bör också förbättras så att den tydligt innehåller en bedömning av i vilken mån skolorna som helhet har nått de nationella målen för utbildningen.

Inspektörerna bedömer också att rektorn bör ta ett tydligt ledningsansvar för den pedagogiska utvecklingen vid skolorna.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Information om skolornas verksamhet får föräldrarna bland annat genom föräldramöten, veckobrev, skoldagbok och utvecklingssamtal. Vid Djäkneboda skola får föräldrarna även information från den lokala styrelsen med föräldramajoritet.

Eleverna i årskurs 6 erbjuds tyska eller franska som språkval. Undervisningen i dessa språk genomförs av lärare från Tundalsskolan i centrala Robertsfors. Vid intervjuer framkommer ett visst missnöje med att eleverna inte erbjuds spanska mot bakgrund av att elever på andra skolor i kommunen har möjlighet att välja detta språk.

För de äldre eleverna vid Bygdeå skola anordnas elevens val i form av att eleverna uttrycker önskemål inom klassen avseende utbudet av ämnen/ämnesområden. Det utbud som eleverna senare erbjuds består av olika ämnen/ämnesområden som samtliga elever inom klassen arbetar med under en period. Eleverna kan således inte individuellt välja ett ämne att fördjupa sig i.

Vid Djäkneboda skola väljer eleverna i förskoleklass till och med årskurs 6 utifrån ett utbud på ett antal teman som de arbetar med under ett antal dagar. Eleverna kan välja individuellt vilket område som de vill arbeta inom.

Individuell musikundervisning bedrivs inom rektorsområdet av lärare från kommunens musikskola. Någon särskild lärare för ämnet musik har rektorsområdet inte tillgång till. Vid inspektionen framkommer en osäkerhet om de äldre eleverna får tillräckligt med undervisningstid i ämnet musik.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas tillgång till utbildning i de flesta avseenden är av godtagbar kvalitet.

Inspektörerna bedömer dock att eleverna på Bygdeå skola inte har en reell valmöjlighet inom elevens val.

Vidare bör Djäkneboda skola säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid i ämnet musik.

6. Resurser

Kommunen har under det senaste året erbjudit kompetensutveckling avseende arbetet med miljöcertifiering och språkutveckling. I södra rektorsområdets kvalitetsredovisning anges att personalen också skall erbjudas föreläsning i värdegrundsfrågor. Vid inspektionen framkommer att resurserna för att genomföra önskad kompetensutveckling utifrån verksamhetens och individuella behov har minskat. Enligt intervjuer genomförs kompetensutveckling men den är inte

alltid anpassad utifrån olika behov och vad som framkommit genom skolornas kvalitetsarbete.

Målsättningen inom rektorsområdet är att prioritera de lägre årskurserna vid fördelningen av resurser. Specialpedagog i samråd med rektor ansvarar för omfördelning av resurser, vilket sker återkommande utifrån uppkomna behov. Inspektionen visar att rektorn har kännedom om de olika verksamheternas behov av resurser.

Personalen i rektorsområdet har utbildning för den åldersgrupp som de undervisar. Vid inspektionen framkommer dock att alla lärare inte har utbildning avseende alla ämnen som de bedriver undervisning i. Lärare med utbildning i exempelvis matematik och naturorienterande ämnen undervisar också i andra ämnen.

Eleverna vid skolorna har tillgång till datorer och läromedel lämpade för verksamheten. Vid inspektionen framkommer dock att skolorna delvis saknar grupputrymmen och förskoleklassens lokalmässiga förutsättningar vid Bygdeå skola begränsas under delar av arbetsveckan. Vidare har skolbarnsomsorgen vid Djäkneboda skola begränsade utrymmen för sin verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorsområdet har godtagbara förutsättningar att nå de mål som anges i kursplanerna och läroplanerna.

Inspektörerna bedömer att rektorsområdets arbete med att ge personalen kompetensutveckling bör förbättras så att det bättre utgår från de behov som finns.

Vidare kan skolornas lokalmässiga förutsättningar förbättras.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i södra rektorsområdet övergripande är av god kvalitet. Djäkneboda skola och Bygdeå skola bedriver miljö- och hälsofrämjande arbete på ett tydligt och medvetet sätt. Skolorna är trygga och miljön präglas av tolerans och respekt. Vidare visar skolorna över åren goda resultat avseende nationella proven i årskurs 5, och eleverna utvecklar goda kunskaper avseende miljö- och hälsofrågor.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- skolornas arbete med att allsidigt utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen bör förbättras,
- skolornas information till elever och föräldrar avseende kursplanernas mål bör förbättras,
- de äldre elevernas möjlighet till inflytande och delaktighet i gemensamma frågor bör förbättras,
- Djäkneboda skolas arbete med att utveckla de äldre elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former bör förbättras,
- de äldre elevernas möjligheter till ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsform och innehållet i undervisningen bör förbättras,

- i skolornas arbete med att främja elevernas lärande bör lärarnas samverkan förbättras,
- kvalitetsarbetet bör förbättras och skolorna kan särskilt utveckla metoderna för att följa upp och analysera resultaten,
- kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån skolorna som helhet har nått de nationella målen för utbildningen,
- rektorn bör tydligare ta ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen vid skolorna,
- Djäkneboda skola bör säkerställa att de äldre eleverna får sin garanterade undervisningstid i ämnet musik samt
- arbetet med att ge personalen kompetensutveckling bör förbättras så att det bättre utgår från de behov som finns.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Eleverna vid Bygdeå skola har inte en reell valmöjlighet inom elevens val (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2005-08-12

Umeå

Jonas Hedström

Solweig Bäckman